

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs

Pērses iela 2, Rīga, LV-1011, tālr. 67031703, fakss 67031793, e-pasts info@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sēdes
PROTOKOLS
Rīgā

28.09.2016.

Nr.2

Sanāksmi vada:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāre

Guna Paidere

Piedalās:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes locekļi:

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāve

Agnese Garda

Latvijas Datortehnoloģiju asociācijas pārstāve

Daiga Kiopa

Latvijas Universitātes Civiltiesisko zinātņu katedras docents

Aivars Lošmanis

Latvijas juristu biedrības pārstāve

Silvija Līce

Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācijas pārstāvis

Uldis Apsītis

Banku augstskolas asociētais profesors

Jānis Grasis

Latvijas Tirgotāju asociācijas pārstāvis

Austris Kalniņš

Tiesību zinātņu pētniecības institūta valdes priekšsēdētājs

Ringolds Balodis

Pieaicinātie eksperti:

TM Civiltiesību departamenta Komerctiesību nodaļas vadītāja

Baiba Lielkalne

TM Nozaru politikas departamenta

Politikas izstrādes un reliģijas lietu nodaļas vecākā referente

Sigita Siliņa

Latvijas Loģistikas asociācijas dibinātājs, praktizējošs jurists

Kalvis Vītoliņš

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra darbinieki:

galvenā valsts notāra vietnieks juridiskajos jautājumos

Sandis Karelis

Protokolē:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra

Juridiskās nodaļas vadītāja vietniece

Laima Letiņa

Sanāksmi sāk plkst. 15:00

Guna Paidere atklāj sēdi un iepazīstina klātesošos ar darba kārtībā esošajiem jautājumiem:

1. Tiesību Zinātņu Pētniecības Institūta iekļaušana Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sastāvā;
2. Uzņēmumu reģistra aktualitātes;
3. Riska vadības sistēmas pilnveidošana Uzņēmumu reģistrā.

1.

Par Tiesību Zinātņu Pētniecības Institūta iekļaušanu Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sastāvā

03.03.2016. Uzņēmumu reģistrā (turpmāk – Reģistrs) saņemta sabiedriskā labuma organizācijas “Tiesību Zinātņu Pētniecības institūts” vēstule ar lūgumu iekļaut organizāciju Reģistra Konsultatīvās padomes sastāvā.

Konsultatīvās padomes lēmums: akceptēt Reģistra galvenā valsts notāra 16.01.2009. rīkojuma Nr.1-7/4 papildināšanu un iekļaut sabiedriskā labuma organizāciju “Tiesību Zinātņu Pētniecības institūts” Konsultatīvās padomes sastāvā.

2.

Par Uzņēmumu reģistra aktualitātēm

Guna Paidere prezentē Reģistrs paveikto līdz šā gada septembrim un būtiskākos Reģistra darbības rādītājus. Informē, ka ar prezentāciju detalizētāk varēs iepazīties Reģistra tīmekļa vietnē.

3.

Par riska vadības sistēmas pilnveidošanu Uzņēmumu reģistrā

Guna Paidere iepazīstina klātesošos ar trešo darba kārtības jautājumu un prezentācijas saturu. Reģistrā, atbilstoši spēkā esošajam normatīvajam regulējumam, pastāv risku vadības sistēma, kas sevī ietver virkni pasākumu, kuri nodrošina iesniegtās informācijas pārbaudi gan attiecībā uz dokumentiem, gan personām, adresēm un citiem šķēršļiem. Minētie risku vadības pasākumi citastarp ietver arī ciešu sadarbību ar Valsts ieņēmumu dienestu (turpmāk – VID). Tie galvenokārt vērsti uz negodprātīgu komersantu izslēgšanu no komercdarbības vides, kā arī ierobežo jaunu komersantu reģistrāciju, ja tiek konstatēti likumā noteikti riski. Vienlaikus, 2016. gada 20. septembrī Ministru kabinetā ir pieņemts, un izskatīšanai Saeimā valsts budžeta 2017. gadam likumprojektu pakā tiek virzīts likumprojekts “Grozījumi likumā “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”” (turpmāk – Projekts). Projekts izstrādāts atbilstoši 2016. gada 2. augusta Ministru kabineta sēdes protokola 49.§ 3.1. apakšpunktam. Projekts paredz tiesības Reģistram nodot informāciju par iesniegtajiem pieteikumiem ierakstu izdarīšanai komercreģistrā kompetentajām iestādēm, kā arī Reģistram tiesības atteikt ieraksta izdarīšanu komercreģistrā, izvērtējot kompetentās iestādes atzinumā sniegto vērtējumu, norādītos riskus saistībā ar tiesību subjekta nolūku veikt tiesisku komercdarbību. Tiek prezentēta kārtība, kādā Projektā ietvertais regulējums būtu realizējams un iespējamie riski, kas varētu būt par pamatu pieteikuma izskatīšanas termiņa pagarināšanai un papildus pārbaudes veikšanai.

Ringolds Balodis lūdz precizēt, vai Projekts skar vienīgi komercreģistra subjektus, kā arī norāda, ka Projektā lietotais jēdziens “kompetentā iestāde” ir ārkārtīgi plašs un var ietvert arī tādas iestādes, kuru kompetence ir plašāka par Projekta tvērumu – cīnīties ar ēnu ekonomikas apkarošanu. Nav minēts, ka kompetentās iestādes būtu valsts iestādes. Regulējums ir pārāk plašs.

Guna Paidere norāda, ka Projekta regulējums ir plašs, jo iestādes, kuru kompetenci Projekta mērķis varētu skart nākotnē, nav tikai VID. Vēl regulējums varētu būt aktuāls, piemēram, Ekonomikas policijai. Precizē, ka regulējums ir attiecināms tikai uz komercreģistru un komersantiem.

Kalvis Vītolīņš norāda, ka piedāvātais regulējums var radīt situāciju, kurā godprātīgs komersants nevarēs nomainīt valdi, tās locekļus, kuri rīkosies negodprātīgi vai pat prettiesiski, jo pieteikums

par izmaiņu ierakstīšanu tiks apturēts filtrā, tādejādi ļaujot negodprātīgajam valdes loceklim turpināt rīkoties ar komersanta mantu. Vienlaikus, ja piedāvātais regulējums ļaus komersantiem izvairīties no šādu valdes locekļu iecelšanas, tad tas varētu būt noderīgi. Tāpat Konsultatīvās padomes dalībnieki tiek aicināti atbalstīt ideju, ka filtrs Reģistrā jau pastāv un ir apšaubāma nepieciešamība radīt kaut ko jaunu.

Ringolds Balodis norāda, ka Projekta regulējums ir ļoti neskaidrs un rada situācijas, kurās Reģistra valsts notāram būtu jāpieņem lēmums balstoties uz neskaidriem kritērijiem, un uz VID rekomendējoša rakstura sniegtajā atzinumā pausta vērtējuma pamata, kura saturs ir nenoteikts. Atsaucoties uz Projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju), norāda, ka Reģistram būs jāvērtē komersanta patiesā vēlme nodarboties ar komercdarbību. Praksē šāda iespēja varētu būt neiespējama.

Silvija Līce norāda, ka neatbilstoša būtu situācija, kurā Reģistra valsts notārs lēmumu pieņemtu balstoties uz VID darbinieka izteiktām šaubām. Projekta regulējums pēc būtības paredz, ka viena iestāde subjektīvi vērtēs citas iestādes subjektīvu vērtējumu, rezultātā pieņemot administratīvu aktu.

Aivars Lošmanis vērš uzmanību, ka Projekta 2. pants ir vērsts uz indivīdu, nevis attiecībām starp divām valsts iestādēm un, ka indivīdam tas varētu būt nesaprotams, indivīds nevarētu paredzēt sekas, to cēloņsakarību. Nav saprotams Reģistram izdodamā administratīvā akta saturs. Tāpat tiek norādīts, ka ir apšaubāma normas atbilstība Satversmei un visticamāk tā varētu tikt apstrīdēta Satversmes tiesā. Attiecībā uz riskiem norāda, ka vienlaicīga vairāku izmaiņu pieteikšana (izmaiņas valdē, juridiskajā adresē utt.) ir normāla biznesa vides prakse, nevis risks.

Kalvis Vītolinš norāda, ka projekta regulējums kopā ar šobrīd jau spēkā esošo normatīvo regulējumu attiecībā uz pastāvīgo pārstāvniecību pienākumu reģistrēties pievienotās vērtības nodokļu (turpmāk – PVN) maksātāju reģistrā var radīt situāciju, kurā Reģistrs reģistrāciju komercreģistrā atteiks, taču VID PVN maksātāju reģistrā reģistrēs. Uzsver, ka, vērtējot trešo valstu pilsoņu iestāšanos valdē kā risku, var tikt apdraudēta investīciju piesaiste un var tikt radīta arī starptautiska rezonanse. Norāda, ka lieliem uzņēmumiem, kuriem nepieciešama ātra rīcība un reģistrācija, strauja investīciju piesaiste, termiņa pagarinājums par desmit dienām var radīt ievērojamus zaudējumus. Tāpat uzņēmumiem, kuri izmantojot investīcijas cenšas glābt uzņēmuma stāvokli, termiņa pagarinājums var liegt šādu iespēju. Ņemot vērā, ka PVN kā nodokli var nozagt tikai teritoriāli, ja ir Latvijas PVN numurs un, ka PVN numuru piešķir VID, filtrs būtu veidojams VID pusē. Reģistram jau ir risku vadības sistēma, kas atbilst normatīvajiem aktiem.

Aivars Lošmanis uzsver, ka norma neatbilst administratīvajiem tiesību principiem, tā indivīdam nedod pietiekamu skaidrību. Tāpat jāņem vērā, ka lielākā daļa Reģistra ierakstu ir deklaratīvi, piemēram, ieraksts par valdi. Rezultātā VID var novērst vienīgi ierakstīšanu Reģistrā, taču ne valdes leģitīmu, faktiski ievēlēšanu. Tāpat apšaubāma ir iespēja atteikt veikt ierakstus, pievienot dokumentus reģistrācijas lietai jau notikuša darījuma, piemēram, daļu atsavināšanas gadījumā. Vienīgais, kas tiks liegts – ierakstīšana komercreģistrā, tātad trešo personu informēšana, aizsardzība. Rezultātā Projekts izkropļo Reģistra publiskās ticamības principu. Reģistra loma ir pārspīlēta, jo konstituējošo ierakstu ir nedaudz.

Agnese Garda problēma ir arī pašā filtra izveidošanā, kurā var iekrist arī godprātīgi, strādājoši komersanti. Termiņa pagarinājums jau būs kā signāls investoriem, ka ar komersantu ir riskanti sadarboties.

Ringolds Balodis lūdz precizēt, vai pastāvošās risku vadības sistēmas filtru (risku adreses, risku

personas u.tml.) efektivitāte ir vērtēta.

Guna Paidere norāda, ka pirmkārt, esošais regulējums, riski, kuri jāvērtē Reģistram, ir ieviesti pēdējo divu gadu laikā, un līdz šim nav tikuši vērtēti. Tam būtu nepieciešama datu analīze gan Reģistra, gan VID pusē, lai secinātu, kādi tieši ir bijuši ieguvumi – vai ir palielinājušies nodokļu ieņēmumi, vai ir samazinājies pārkāpumu skaits.

Agnese Garda norāda, ka drīzāk būtu nepieciešams investēt resursus un laiku jau ieviesto mehānismu analīzei, pilnveidošanai, nevis ieviest jaunus.

Kalvis Vītolīņš atgādina, ka uzņēmēju pārstāvji jau iepriekš ir lūguši, ieviešot jaunas normas, ļaut tām darboties pietiekami ilgu laiku, lai varētu novērtēt to efektivitāti un atbilstību mērķiem. Tāpat netiek izmantoti jau esošie mehānismi, spēkā esošs normatīvais regulējums. Piemēram, tiek uzskatīts, ka valdes maiņa izslēdz iepriekšējās valdes atbildību, kas neatbilst pastāvošajam regulējumam, ka valdes loceklis atbild par savas darbības periodā veiktajām darbībām un valdes maiņa viņu atbildību neizslēdz.

Ringolds Balodis Projekta 2.panta juridiskā slodze ir ievērojama, ņemot vērā, ka līdz šim nav bijusi neviena Reģistra darbību regulējoša norma, kas liegtu reģistrāciju, pamatojoties uz atzinumu. Tādēļ būtu nepieciešams konkrēti ierakstīt, ka atzinums ir saistošs, kā arī atbilstoši Projekta mērķim precizēt, ka jāsaņem VID atzinums, nepaplašinot ar jebkuru kompetento iestādi.

Uldis Apsītis norāda, ka Projekta anotācijā ir nepietiekami analizēta Projekta negatīvā ietekme, kas minēta šajā sanāksmē.

Ņemot vērā, ka iepriekš nav notikušas konsultācijas ar sabiedrību par Projekta saturu **Konsultatīvās padomes sēdes dalībnieki** aicina Reģistru informēt Saeimas atbildīgo komisiju, kas izskatīs projektu, par šajā sanāksmē pausto viedokli.

Baiba Lielkalne norāda, ka Tieslietu ministrija nepievienojas Konsultatīvās padomes sēdes dalībnieku viedoklim.

Sanāksmi pasludina par slēgtu.

Sanāksmi slēdz 16:30.

Sanāksmes vadītāja

Protokolētāja

Guna Paidere

Laima Letiņa